Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pomoc apteczna

(532901)

Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pomoc apteczna

(532901)

Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pomoc apteczna (532901)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [563]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU 3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący 3
2. OPIS ZAWODU 4
2.1. Synteza zawodu 4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) 5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne 5
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie 7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji 7
2.7. Zawody pokrewne 8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE 8
3.1. Zadania zawodowe 8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie stanowiska pracy w aptece 8
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Weryfikowanie ilościowe i jakościowe towaru w aptece 9
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Prowadzenie dokumentacji związanej z działalnością apteczną 10
3.5. Kompetencje społeczne 11
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 11
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji 12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO 12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie 12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu 13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów 14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie 14
5. ODNIESIE NIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) 15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE 15
7. SŁOWNIK POJĘĆ 16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) 16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) 19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pomoc apteczna 532901

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pomoc farmaceutyczna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5329 Personal care workers in health services not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych, analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Maria Kowalczyk – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Dorota Polkowska – Apteka Natura, Gdańsk.
- Magdalena Szubzda – Apteka Sana, Olsztyn.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Łukasz Baka – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Małgorzata Przybyszewska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Agnieszka Szczechura – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Recenzenci:

- Tomasz Domaniewski – Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Białystok.
- Anna Niemczak – „Educentrum" Policealna Szkoła Medyczna, Białystok.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Narcyza Baczewska – Zespół Policealnych Szkół Medyczno-Społecznych, Bytom.
- Renata Górna – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Osoba pracująca w zawodzie **pomoc apteczna** pomaga aptekarzowi (farmaceucie[4]) w prowadzeniu apteki. Dba o urządzenia, sprzęt, naczynia, stan pomieszczeń i stanowisk pracy oraz organizuje pracę w aptece, magazynach aptecznych i laboratoriach farmaceutycznych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pomoc apteczna wykonuje proste czynności, które zleca przełożony. Nie jest to osoba uprawniona do przyjmowania klientów – pacjentów w aptece i samodzielnego wytwarzania leków na zamówienie.

Praca osoby zatrudnionej w tym zawodzie polega na dbaniu o urządzenia i sprzęt, dbaniu o stan pomieszczeń i ich czystość, asystowaniu w codziennej pracy farmaceuty. Pomoc apteczna utrzymuje w czystości narzędzia, takie jak: infuzorki[5], parownice[7], autoklawy[1], suszarki, aparaty do destylacji wody, sterylizatory[9] czy czopkarki[2]. Dba o czystość lodówek, wyciągów[10], pomieszczeń do wykonywania receptury jałowej[8], urządzeń służących do sterylizacji narzędzi i naczyń.

Wykonuje także proste czynności przy segregowaniu leków i ziół, wyłączając substancje odurzające i trujące, segreguje środki opatrunkowe, przygotowuje i dostarcza materiały do pakowania leków, takie jak kapsułki, korki czy torebki, bądź organizuje ich wysyłkę.

Najczęściej osoba zatrudniona w tym zawodzie odpowiada także za przyjmowanie towaru – sprawdzanie dostaw pod kątem jakościowym i ilościowym, przygotowywanie ewentualnych zwrotów, układanie towaru na półkach i w szufladach (z wyłączeniem leków z wykazu A – leki narkotyczne, psychotropy, substancje recepturowe itp.) oraz prowadzenie dokumentacji magazynowej.

Sposoby wykonywania pracy

Praca w zawodzie **pomoc apteczna** polega m.in. na:
- przechowywaniu i zabezpieczaniu narzędzi, naczyń i sprzętów laboratoryjnych,
- utrzymywaniu w czystości narzędzi i naczyń laboratoryjnych,
- dbaniu o czystość wyciągów, lodówek, boksów aseptycznych, urządzeń do mycia i sterylizacji naczyń,
- pomaganiu w segregowaniu leków i ziół, w zależności od formy i sposobów podawania (z wyjątkiem środków odurzających i trucizn),
- przyjmowaniu towaru, sprawdzaniu dostaw pod kątem jakościowym i ilościowym,
- przygotowywaniu ewentualnych zwrotów,
- układaniu towaru na półkach i w szufladach,
- segregowaniu środków i materiałów opatrunkowych,
- suszeniu ziół na suszarkach z zachowaniem odpowiednich warunków klimatycznych,
- pomaganiu w pakowaniu, magazynowaniu i wysyłce leków,
- prowadzeniu dokumentacji magazynowej,
- przygotowywaniu i dostarczaniu do stanowisk pracy opłatków[6], kapsułek, korków, torebek i innych opakowań na leki,

– przygotowywaniu narzędzi i naczyń do sterylizacji, zabezpieczaniu ich po sterylizacji i przechowywaniu.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejscem pracy **pomocy aptecznej** są pomieszczenia zamknięte:
– apteki (jako punkty handlowe lub apteki szpitalne),
– laboratoria zajmujące się badaniem leków,
– magazyny leków.

Pomieszczenia, gdzie wykonywana jest praca, wymagają doświetlenia sztucznego. Praca wykonywana jest głównie w pozycji stojącej, w pomieszczeniach klimatyzowanych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pomoc apteczna w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:
– komputer z dostępem do internetu,
– drukarkę, skaner, kserokopiarkę,
– niszczarkę,
– środki ochrony indywidualnej (np. rękawice, maseczki antyalergiczne),
– urządzenia i narzędzia służące do utrzymywania czystości w aptece i/lub magazynie leków (np. odkurzacz, zmiotkę, mop, zmywarkę).

Organizacja pracy

Pomoc apteczna w zależności od wielkości zatrudniającej instytucji, pracuje w wymiarze pełnego etatu lub części etatu. Może to być praca w systemie jedno- lub dwuzmianowym, również w weekendy. Osoba w tym zawodzie pracuje indywidualnie, wykonując swoje obowiązki i polecenia przełożonych – kierownika apteki i/lub farmaceuty.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pomoc apteczna w miejscu pracy może być narażona m.in. na:
– środki chemiczne (np. drażniące, uczulające środki czystości, dezynfekcyjne, bakteriobójcze oraz służące do przygotowywania receptury jałowej) mogące spowodować zatrucie lub porażenie układu oddechowego,
– poparzenia termiczne od urządzeń typu sterylizator lub destylator[3].

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pomoc apteczna** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
– sprawność układu kostno-stawowego,
– sprawność układu mięśniowego,
– sprawność narządu wzroku,

- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność zmysłu smaku,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- powonienie,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- brak lęku przed wysokością,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,
- zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności
- zdolność koncentracji uwagi,
- dobra pamięć,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów;

w kategorii cech osobowościowych
- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość podporządkowania się,
- dyspozycyjność,
- dokładność,
- zamiłowanie do ładu i porządku.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach*: *3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do podjęcia pracy w zawodzie **pomoc apteczna** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, umożliwiający zatrudnienie w systemie zmianowym i wykonywanie pracy w pozycji stojącej. Z racji swoich obowiązków osoba pracująca w tym zawodzie powinna odznaczać się dobrym wzrokiem (konieczność czytania opakowań, dokumentacji).

Do przeciwwskazań uniemożliwiających pracę w zawodzie pomoc apteczna można zaliczyć:
- podatność na alergie/choroby skóry (konieczność pracy z różnymi środkami medycznymi, maściami itp.),
- problemy z narządami równowagi (praca fizyczna przy sprzątaniu lub segregowaniu/układaniu leków i środków medycznych na półkach i w magazynach).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:
- choroby zwyrodnieniowe kręgosłupa, kręgów szyjnych, narządów ruchu, żylaki,
- choroby oczu,
- choroby skóry,
- choroby alergiczne.

Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich. Nie występują w niej specyficzne obciążenia umysłowe.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **pomoc apteczna** nie ma wymagań odnośnie niezbędnego wykształcenia. Pracodawcy preferują osoby z wykształceniem średnim w zawodzie szkolnym (pokrewnym) technik farmaceutyczny.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pomoc apteczna** brak jest wymagań w zakresie tytułów zawodowych, kwalifikacji i uprawnień.

Pracę może wykonywać osoba, która:
- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania prac w zawodzie,
- odbyła szkolenie stanowiskowe i z zakresu przepisów BHP, zorganizowane przez pracodawcę.

Podjęcie pracy w tym zawodzie ułatwia dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w pokrewnym zawodzie szkolnym technik farmaceutyczny: MS.17 Sporządzanie i wytwarzanie produktów leczniczych oraz prowadzenie obrotu środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu w zawodzie pomoc apteczna są m.in.:
- suplementy Europass (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- udokumentowana znajomość języków obcych,
- podstawowa znajomość obsługi komputera, w tym: wyszukiwarki internetowej, poczty elektronicznej, faksu, skanera, kopiarki, drukarki.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **pomoc apteczna** ma możliwość:
- rozpocząć pracę jako stażysta/praktykant w zawodzie technik farmaceutyczny, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, posiadając zdolności i umiejętności organizacyjne oraz umiejętność pracy z ludźmi – awansować na stanowisko osoby nadzorującej pracę małego zespołu pracowników,
- dalej kształcić się i po zdaniu matury i ewentualnym ukończeniu uczelni wyższej (np. na kierunku farmacja), awansować na stanowisko kierownicze,
- podnosić swoje kwalifikacje poprzez ukończenie specjalistycznych szkoleń.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **pomoc apteczna** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych zarówno w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania przydatnej w zawodzie pomoc apteczna kwalifikacji MS.17 Sporządzanie i wytwarzanie produktów leczniczych oraz prowadzenie obrotu środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi, wyodrębnionej w szkolnym zawodzie pokrewnym technik farmaceutyczny.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pomoc apteczna** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodzie pokrewnym:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik farmaceutyczny[S]	321301

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pomoc apteczna** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Przygotowywanie do pracy pomieszczeń i stanowisk w aptece.
Z2 Przygotowywanie leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych do sprzedaży w aptece.
Z3 Pomaganie w pakowaniu, magazynowaniu i wysyłaniu leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych.
Z4 Przyjmowanie do apteki towaru od dostawców.
Z5 Sprawdzanie leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych według specyfikacji ilościowej i jakościowej.
Z6 Przygotowywanie dokumentacji związanej z działalnością aptieczną.
Z7 Obsługiwanie programów komputerowych związanych z działalnością aptieczną.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie stanowiska pracy w aptece

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie stanowiska pracy w aptece obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie do pracy pomieszczeń i stanowisk w aptece	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady organizacji stanowisk pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami ergonomii, ochrony środowiska, przepisami BHP, przepisami ppoż. i procedurami – regulaminami wewnętrznymi pracodawcy; • Zasady i potrzeby utrzymania czystości i higieny	• Przygotowywać pomieszczenia i stanowiska pracy zgodnie z zasadami ergonomii, przepisami BHP, przepisami ppoż. i procedurami – regulaminami wewnętrznymi pracodawcy; • Utrzymywać czystość i higienę w aptece i na stanowiskach pracy;

w aptece i stanowiskach pracy; • Procedury sanitarno-epidemiologiczne obowiązujące podczas wykonywania zadań zawodowych.	• Stosować procedury sanitarno- -epidemiologiczne podczas wykonywania zadań zawodowych.

Z2 Przygotowywanie leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych do sprzedaży w aptece	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady przygotowywania leków do sprzedaży; • Zasady przygotowywania wyrobów farmaceutycznych do sprzedaży; • Zasady przygotowywania kosmetyków i artykułów medycznych do sprzedaży.	• Przygotowywać leki do sprzedaży; • Przygotowywać wyroby farmaceutyczne do sprzedaży; • Przygotowywać kosmetyki i artykuły medyczne do sprzedaży.

Z3 Pomaganie w pakowaniu, magazynowaniu i wysyłaniu leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady, sposoby i przepisy dotyczące pakowania leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych; • Zasady, przepisy oraz sposoby magazynowania leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych; • Zasady i przepisy dotyczące wysyłki leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych.	• Pakować leki, wyroby farmaceutyczne, kosmetyki i artykuły medyczne zgodnie z obowiązującymi zasadami i przepisami; • Magazynować leki, wyroby farmaceutyczne, kosmetyki i artykuły medyczne zgodnie z obowiązującymi zasadami i przepisami; • Przygotowywać do wysyłki leki, wyroby farmaceutyczne, kosmetyki i artykuły medyczne zgodnie z obowiązującymi zasadami i przepisami.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Weryfikowanie ilościowe i jakościowe towaru w aptece

Kompetencja zawodowa Kz2: Weryfikowanie ilościowe i jakościowe towaru w aptece obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Przyjmowanie do apteki towaru od dostawców	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady przyjmowania towaru od dostawców; • Zasady rozliczania towarów od dostawców; • Procedury i zasady wprowadzania zakupionego towaru na stan apteki; • Zasady i procedury postępowania w razie stwierdzenia nieprawidłowości w dostawach.	• Przyjmować towar od dostawców zgodnie z obowiązującym zasadami i przepisami; • Rozliczać towar od dostawców zgodnie z obowiązującym zasadami i przepisami; • Wprowadzać zakupiony towar na stan apteki; • Oceniać i udokumentować nieprawidłowości w dostawach zgodnie z obowiązującymi zasadami i procedurami.

Z5 Sprawdzanie leków, wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i artykułów medycznych według specyfikacji ilościowej i jakościowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Potrzebę oraz zasady sprawdzania leków według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Potrzebę oraz zasady sprawdzania wyrobów farmaceutycznych według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Potrzebę oraz zasady sprawdzania kosmetyków według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Potrzebę oraz zasady sprawdzania artykułów medycznych według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Potrzebę oraz zasady sprawdzania towaru pod względem terminów ważności; • Zasady i procedury postępowania w razie stwierdzenia nieprawidłowości w specyfikacjach.	• Sprawdzać leki według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Sprawdzać wyroby farmaceutyczne według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Sprawdzać kosmetyki według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Sprawdzać artykuły medyczne według specyfikacji ilościowej i jakościowej; • Sprawdzać towar pod względem terminów ważności; • Oceniać i zgłaszać nieprawidłowości w specyfikacjach zgodnie z obowiązującymi zasadami i procedurami.

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Prowadzenie dokumentacji związanej z działalnością apteczną

Kompetencja zawodowa Kz3: Prowadzenie dokumentacji związanej z działalnością apteczną obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Przygotowywanie dokumentacji związanej z działalnością apteczną	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy prawa dotyczące sporządzania, przechowywania i dostępu do dokumentacji związanej z działalnością apteczną; • Prawa pacjenta; • Przepisy o ochronie danych osobowych; • Zasady obiegu dokumentacji związanej z działalnością apteczną; • Zasady prowadzenia, przechowywania, segregowania i archiwizacji dokumentacji związanej z działalnością apteczną; • Rodzaje i zasady prowadzenia rejestrów związanych z działalnością apteczną.	• Stosować przepisy prawa dotyczące sporządzania, przechowywania i dostępu do dokumentacji związanej z działalnością apteczną; • Respektować prawa pacjentów; • Stosować przepisy o ochronie danych osobowych; • Prowadzić, klasyfikować i przechowywać dokumentację związaną z działalnością apteczną; • Sporządzać dokumenty i stosować zasady obiegu dokumentów; • Prowadzić rejestry związane z działalnością apteczną.

Z7 Obsługiwanie programów komputerowych związanych z działalnością apteczną	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Obsługę programów komputerowych związanych z działalnością apteczną; • Zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji aptecznej w formie elektronicznej; • Zasady sporządzania dokumentacji i jej	• Obsługiwać programy komputerowe związane z działalnością apteczną; • Stosować zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji aptecznej w formie elektronicznej;

przesyłania w formie elektronicznej.	• Sporządzać dokumentacje i przesyłać ją w formie elektronicznej.

3.5. Kompetencje społeczne

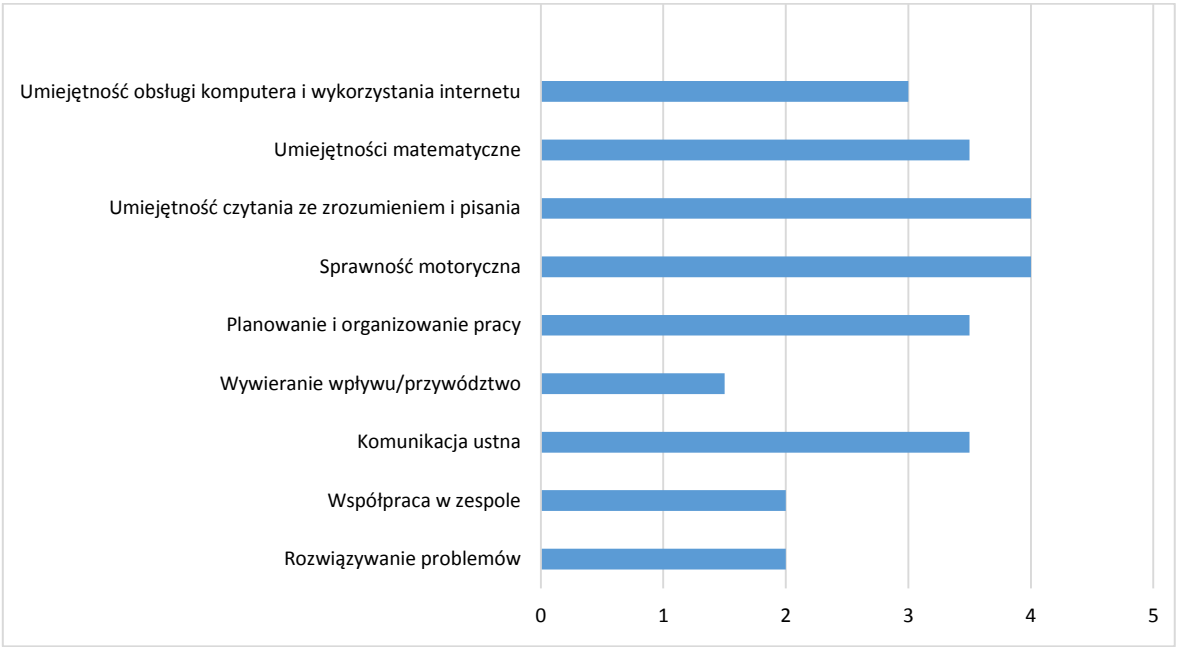
Pracownik w zawodzie **pomoc apteczna** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone dokumenty, sprzęt, środki apteczne i wyposażenie apteki.
- Kierowania się zasadami zgodnie z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami prawa, w tym w zakresie ochrony danych osobowych oraz przestrzegania tajemnicy służbowej.
- Podejmowania pracy samodzielnie lub współpracy w zorganizowanych warunkach w zakresie zadań pomocy aptecznej.
- Racjonalnego oceniania zagrożenia zdrowia i życia oraz podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Oceniania swoich działań oraz działań wykonywanych w ramach pracy zespołowej w zakresie zadań pomocy aptecznej.
- Podnoszenia własnych kwalifikacji i umiejętności zawodowych.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego.Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pomoc apteczna.**

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pomoc apteczna**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pomoc apteczna** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pracownik w zawodzie **pomoc apteczna** może podjąć zatrudnienie m.in. w:

- aptekach (sieciowych, szpitalnych, homeopatycznych),
- hurtowniach farmaceutycznych,
- sklepach z suplementami diety,
- punktach aptecznych,
- laboratoriach aptecznych,
- magazynach aptecznych,
- punktach / sklepach sprzedających farmaceutyki,
- w aptekach / punktach aptecznych w sanatoriach

Obecnie (2019 r.) zapotrzebowanie na pracowników wykonujących zawód pomoc apteczna jest zrównoważone i kształtuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]**:**
Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **pomoc apteczna.**

Kształcenie w preferowanym przez pracodawców zawodzie szkolnym technik farmaceutyczny oferują szkoły policealne (kształcenie wyłącznie w szkole dla młodzieży) w zakresie kwalifikacji MS.17 Sporządzanie i wytwarzanie produktów leczniczych oraz prowadzenie obrotu środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi.

Kwalifikację MS.17 potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Osoby, które uzyskały powyższą kwalifikację, mają możliwość otrzymania suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:
Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

Zazwyczaj pracodawcy we własnym zakresie prowadzą szkolenia pracowników w zawodzie **pomoc apteczna** w celu wyposażenia ich w kompetencje wymagane na stanowisku pracy.

Szkolenia mogą być również oferowane przez szkoły, ośrodki i centra kształcenia zawodowego oraz inne instytucje działające na rynku usług szkoleniowych w zakresie kursów dla pracowników aptek.

Przykładowa tematyka szkoleń może dotyczyć:
- obsługi komputerów i programów Office,
- znakowania produktów kosmetycznych,
- dobrych praktyk w hurtowni farmaceutycznej.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]**:**

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
https://zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **pomoc apteczna** mieści się z reguły w przedziale od około 2200 zł do 2500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Jest ono uzależnione m.in. od takich czynników, jak:
- staż pracy,
- doświadczenie,
- wykształcenie,
- wielkości i rodzaj firmy (np. apteka sieciowa, apteka osiedlowa itp.),
- wielkość aglomeracji,
- umiejscowienie geograficzne danego zakładu pracy,
- sytuacja na lokalnym rynku pracy.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]**:**

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy

Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pomoc apteczna** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,

– z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i inne – pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

5. ODNIESIE NIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r., z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 499).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. Nr 151, poz. 896).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Jachowicz R.: Farmacja praktyczna. PZWL, Warszawa 2017.
- Kwiatkowska M.: Funkcjonowanie apteki. Pytania i odpowiedzi. Wolters Kluwer, Warszawa 2018.
- Lipińska A., Wiśniewska-Leśków S.: Język angielski w aptece. Med. Pharm Polska, Wrocław 2018.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzawodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie technik farmaceutyczny: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/321301.pdf
- Internetowe Forum Farmaceutyczne: https://iff.pl/topic/6258-pomoc-apteczna
- Internetowe forum prawne - zakres obowiązków pomocy aptecznej: https://forumprawne.org/prawo-pracy/491441-zakres-obowiazkow-pomocy-aptecznej.html
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy: http://monitorpolski.gov.pl/mp/2019/276/M2019000027601.pdf
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: http://kwalifikacje.edu.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wyszukiwarka opisów zawodów: https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.

Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.

Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Autoklaw**	Hermetycznie zamykany zbiornik, używany do przeprowadzania reakcji chemicznych w podwyższonej temperaturze i pod zwiększonym ciśnieniem.	http://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/Autoklaw.html [dostęp: 31.03.2019]
2	**Czopkarka**	Urządzenie służące do wykonywania czopków według receptur, m.in. przeznaczona do wyciskania na zimno czopków, globulek i pręcików na bazie masła kakaowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.acppharma.sm.pl/i.php?i=42 [dostęp: 31.03.2019]
3	**Destylator**	Urządzenie służące do destylacji. W aptece służy m.in. do wytwarzania wody wysokiej czystości pozbawionej drobnoustrojów i rozpuszczonych w niej soli mineralnych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/szukaj/destylacja.html [dostęp: 31.03.2019]
4	**Farmaceuta**	Osoba udzielająca usług farmaceutycznych, która ukończyła studia w szkole wyższej na kierunku farmacja. Farmaceuta wykonuje czynności związane z przygotowaniem, przechowywaniem i dystrybucją produktów leczniczych i wyrobów medycznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?_nfpb=true&_pageLabel=P72001428513405459537 79&html_tresc_root_id=19019&html_tresc_id=300002003&html_klucz=19019&html_klucz_spis= [dostęp: 31.03.2019]
5	**Infuzorka**	Naczynie używane w aptekach do robienia naparów z ziół.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pl/infuzorka [dostęp: 31.03.2019]
6	**Opłatek**	Krążek z cienkiego ciasta zawierający lekarstwo. Skrobiowe opakowanie o małej gramaturze, służące do przechowywania sypkich leków, połykane w całości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pl/op%C5%82atek [dostęp: 31.03.2019]
7	**Parownica**	Niewielkie naczynie laboratoryjne używane do stężania roztworów lub ich odparowywania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pl/parownica [dostęp: 31.03.2019]
8	**Receptura jałowa**	Receptura wytwarzaniem leków jałowych, czyli wymagających warunków aseptycznych. Są to np. maści z antybiotykiem lub krople oczne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://cib.umed.lodz.pl/pliki/Przewodnik_Receptur_Aptecznych.pdf [dostęp: 31.03.2019]
9	**Sterylizator**	Urządzenie do wyjaławiania materiałów i urządzeń medycznych. W aptece służy do przeprowadzania sterylizacji gorącym, suchym powietrzem przyrządów oraz substancji recepturowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/sterylizator.html [dostęp: 31.03.2019]
10	**Wyciąg**	Urządzenie służące do oczyszczania i cyrkulacji powietrza w pomieszczeniu służącym do wykonywania leków.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/szukaj/wyci%C4%85g.html [dostęp: 31.03.2019]

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [563]